

Віталій Валійон

студент гр. ФПФм-21,

Західноукраїнський національний університет, м. Тернопіль

Науковий керівник: к.е.н., доцент Світлана Савчук

РОЛЬ МІЖНАРОДНОЇ ФІНАНСОВОЇ ДОПОМОГИ ТА ГРАНТОВИХ ПРОГРАМ У РОЗВИТКУ БЛАГОУСТРОЮ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД УКРАЇНИ

Фінансування благоустрою територіальних громад України дедалі більше залежить від міжнародних грантових програм, які виступають важливим джерелом відновлення інфраструктури, модернізації комунальних систем та підвищення енергоефективності. Умови воєнного стану та значні втрати інфраструктури зумовили зростання обсягів зовнішньої фінансової підтримки, яка доповнює обмежені можливості місцевих бюджетів.

Одним із ключових донорів виступає Європейський Союз, який реалізує масштабну програму Ukraine Facility із загальним бюджетом до €50 млрд на 2024–2027 роки, що включає гранти та пільгові кредити для відновлення України та підтримки реформ. У межах цієї програми фінансування спрямовується на розвиток транспортної інфраструктури, енергетики, водопостачання, соціальних об'єктів та міського середовища [1].

Значну роль відіграє Європейський інвестиційний банк (ЄІБ), який реалізує програми муніципального розвитку. Так, у грудні 2025 року було виділено €18,4 млн на енергоефективну модернізацію понад 20 шкіл, дитячих садків та лікарень у різних регіонах України, зокрема в Тернопільській, Волинській та Запорізькій областях. Частина коштів спрямована на встановлення систем енергомоніторингу та зменшення витрат на утримання будівель [2].

Окремо варто відзначити проекти у сфері водопостачання та соціального житла, де ЄІБ спільно з ЄС забезпечив €75 млн грантової підтримки. З цієї суми €25 млн спрямовано на відновлення водопровідних і каналізаційних мереж, а ще €50 млн – на розвиток соціального орендного житла для внутрішньо переміщених осіб. Такі інвестиції безпосередньо впливають на підвищення якості благоустрою та житлових умов у громадах [3].

Важливим напрямом є також модернізація міської інфраструктури через транспортні проекти. У межах програм ЄІБ та ЄС загальним обсягом понад €46 млн здійснюється оновлення громадського транспорту в містах Київ, Львів, Дніпро, Запоріжжя, Кременчук та інших. Фінансування включає закупівлю енергоефективних автобусів, тролейбусів та трамваїв, що зменшує викиди та підвищує мобільність населення.

Окрім інституційних програм ЄС, значну роль відіграють міжнародні фінансові організації, зокрема Світовий банк. Через багатодонорські трастові фонди Україна отримує гранти, які у 2023–2024 роках перевищували \$1,25 млрд лише в межах окремих бюджетних програм підтримки соціальних і гуманітарних видатків, включно з відновленням інфраструктури та житлового сектору [4].

Окремі грантові механізми спрямовані на екологічну модернізацію. Наприклад, у Львові реалізовано проєкт рекультивациі полігону твердих побутових відходів у Грибовичах із фінансуванням близько €4,7 млн, що дозволило перетворити небезпечну територію на рекреаційну зону. Подібні проєкти мають прямий вплив на покращення екологічного стану та благоустрою територій [5].

Таким чином, грантові програми міжнародних організацій формують багаторівневу систему фінансової підтримки благоустрою громад. Вони охоплюють енергетику, транспорт, житлову інфраструктуру, водопостачання та екологічну безпеку. Ключовою особливістю є безповоротність або пільговий характер фінансування, що дозволяє громадам реалізовувати проєкти, які неможливо профінансувати виключно за рахунок місцевих бюджетів.

Подальший розвиток системи грантового фінансування передбачає розширення участі громад у міжнародних конкурсах, підвищення проєктної спроможності органів місцевого самоврядування та інтеграцію фінансових ресурсів різних донорів у комплексні програми відновлення територій.

Список використаних джерел:

1. European Commission. Ukraine Facility 2024–2027. URL: <https://commission.europa.eu>.
2. European Investment Bank (EIB). Ukraine – Projects and operations. URL: <https://www.eib.org/en/projects/regions/eastern-neighbours/ukraine/index.htm>.
3. United Nations Development Programme (UNDP) in Ukraine. Recovery and reconstruction projects. URL: <https://www.undp.org/ukraine>.
4. Квасниця О. В., Русін В. М. Вплив фінансової політики на розвиток регіонів в умовах децентралізації. *Економічний аналіз*. Тернопіль, 2018. Том 28. № 4. С. 321-330.
5. Квасниця О. Імперативи реалізації фінансової політики органів місцевого самоврядування в умовах децентралізації. *Світ фінансів*. 2016. Вип. 4. С. 43-55. URL: <https://dspace.wunu.edu.ua/items/95ebca77-cc99-4a5f-b461-544788e0cf18>
6. Львівська міська рада. Проєкти рекультивациі та благоустрою територій. URL: <https://city-adm.lviv.ua>.
7. Міністерство фінансів України. Офіційний сайт. URL: <https://mof.gov.ua>.